

Prövning av förslag till ändring av metod för samordnad omdirigering och motköp för kapacitetsberäkningsregion Hansa

Beslut

- 1 Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnät) förslag till ändringar av metod för samordnad omdirigering och motköp för kapacitetsberäkningsregion Hansa enligt bilaga 1. I övriga delar gäller metoden oförändrad i enlighet med Ei:s beslut den 12 februari 2019 (Ei:s ärendenummer 2018-100267).
- 2 Beslutet gäller under förutsättning att samtliga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Hansa fattar ett beslut med samma innebörd.
- 3 Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Beskrivning av ärendet

Av Europeiska kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (förordning (EU) 2015/1222) framgår att alla systemansvariga för överföringsystem (de systemansvariga) i varje kapacitetsberäkningsregion, senast 16 månader efter godkännandet av förslaget till kapacitetsberäkningsregioner, ska utarbeta ett förslag om en gemensam metod för samordnade omdirigeringar och motköp.

Ei godkände den 12 februari 2019 Svenska kraftnäts ansökan om metod för samordnad omdirigering och motköp för kapacitetsberäkningsregion Hansa i enlighet med artikel 35 i förordning (EU) 2015/1222.¹

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER) beslutade den 1 april 2019 att lägga till COBRACable, en sammanlänkning mellan elområdena Nederländerna och Danmark 1, till kapacitetsberäkningsregion Hansa.² Kapacitetsberäkningsregion Hansa utgörs härfter av följande elområdesgränser och ansvariga systemansvariga för överföringssystem.

- a) Danmark 1 – Tyskland/Luxemburg, Energinet.dk och TenneT TSO GmbH,
- b) Danmark 2 – Tyskland/Luxemburg, Energinet.dk och 50Hertz Transmission GmbH,
- c) Sverige 4 – Polen, Svenska kraftnät och PSE S.A. och
- d) Danmark 1 – Nederländerna, Energinet.dk och TenneT TSO B.V.

Ansökan

Svenska kraftnät kom den 4 juni 2019 in med en ansökan om ett förslag på ändring av metod för samordnad omdirigering och motköp för kapacitetsberäkningsregion Hansa. Förslaget syftade till att inkludera sammanlänkningen mellan elområdena Nederländerna och Danmark 1 i metoden.

Ei analyserade, tillsammans med övriga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Hansa, förslaget och begärde därefter den 6 mars 2020 att ACER skulle godkänna att tillsynsmyndigheterna får förlängd tid för att fatta beslut. Anledningen var att det fanns oklarheter om beräkningen av kapaciteter på Kriegers Flak Combined Grid Solution (KF CGS) var förenlig med kravet i artikel 16.8 i förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (omarbetning) (förordning (EU) 2019/943) att tillgängliggöra minst 70 procent av sammanlänkningskapaciteten för marknadsaktörer. KF CGS är en sammanlänkning mellan Danmark 2 och Tyskland/Luxemburg och ingår i region Hansa.

Den 1 juli 2020 begärde medlemsstaterna Tyskland och Danmark hos Europeiska kommissionen ett undantag för KF CGS i enlighet med artikel 64 i förordning (EU)

¹ Diarienummer 2018-100267

² ACER beslut nr 04/2019.

2019/943 från kravet i artikel 16.8 i förordning (EU) 2019/943 om att tillgängliggöra minst 70 procent av sammanlänkningskapaciteten.

I beslut den 14 juli 2020 godkände ACER tillsynsmyndigheternas i kapacitetsberäkningsregion Hansa begäran om förlängd beslutstid i ärendet till den 6 september 2020.

Den 4 september 2020 begärde tillsynsmyndigheterna efter samordning att de systemansvariga skulle ändra förslaget genom att:

- Ändra hänvisningar till förordning (EG) nr 714/2009 och direktiv 2009/72/EG till hänvisningar till förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944.
- Justera artikel 3.1 c till d och artikel 3.2, i kombination med Europeiska kommissionens – vid den tidpunkten – väntade beslut om KF CGS.

Den 17 december 2020 publicerades Europeiska kommissionens beslut att medge det sökta undantaget för den kombinerade nätlösningen KF.

Den 18 februari 2021 kom Svenska kraftnät in med en reviderad ansökan. Av ansökan framgår att den är framtagen gemensamt av de systemansvariga för överföringssystemen inom kapacitetsberäkningsregion Hansa. I arbetet har också den norska systemansvariga för överföringssystem, Statnett, deltagit. Den sista tillsynsmyndigheten att få del av det ändrade förslaget mottog detta den 19 mars 2021.

Ei har, tillsammans med övriga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Hansa, analyserat förslaget och därefter, i enlighet med artikel 5.6 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (omarbetning) (förordning (EU) 2019/942), efter samråd med de systemansvariga, endast gjort redaktionella ändringar i metodförslaget för att förtydliga dess förenlighet med artikel 16.8 i förordning (EU) 2019/943.

De systemansvariga inom kapacitetsberäkningsregion Hansa kom inte in med några kommentarer under samrådet gällande tillsynsmyndigheternas föreslagna redaktionella ändringar. De påpekade däremot på att ytterligare redaktionella ändringar behövde göras i metodförslagen.

Tillsynsmyndigheterna har genom sina redaktionella ändringar av metodförslaget klargjort sambandet mellan Europeiska kommissionens beslut om undantag för KFCCS och metoden.

Samordning och ärendets handläggning

Ei har tillsammans med övriga tillsynsmyndigheter i kapacitetsberäkningsregion Hansa analyserat ansökan i syfte att samordna de nationella beslut som enligt förordning (EU) 2015/1222 krävs av alla tillsynsmyndigheter inom en viss region.

Tillsynsmyndigheterna har i sin samordning kommit fram till att de systemansvarigas förslag till ändring av metod med komplettering av tillsynsmyndigheternas mindre justeringar kan godtas.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning

Samordnade omdirigeringar och motköp

1. Senast 16 månader efter det föreskrivna godkännande av kapacitetsberäkningsregioner som avses i artikel 15 ska alla systemansvariga för överföringssystem i varje kapacitetsberäkningsregion utarbeta ett förslag om en gemensam metod för samordnade omdirigeringar och motköp. Förslaget ska vara föremål för samråd i enlighet med artikel 12.
2. Metoden för samordnade omdirigeringar och motköp ska inbegripa åtgärder med gränsöverskridande betydelse och ska möjliggöra att alla systemansvariga för överföringssystem i varje kapacitetsberäkningsregion ändamålsenligt kan minska den fysiska överbelastningen, oavsett om orsakerna till den fysiska överbelastningen huvudsakligen faller utanför deras respektive kontrollområde eller inte. Metoden för samordnade omdirigeringar och motköp ska beakta det faktum att dess tillämpning avsevärt kan påverka flöden utanför kontrollområdet för den systemansvarige för överföringssystemet.
3. Varje systemansvarig för överföringssystem får omdirigera alla tillgängliga produktionsenheter och laster i enlighet med de lämpliga mekanismer och överenskommelser som gäller för dess kontrollområde, inklusive sammanlänkningslinjer.

Senast 26 månader efter det föreskrivna godkännandet av kapacitetsberäkningsregioner ska alla systemansvariga för överföringssystem i varje kapacitetsberäkningsregion utarbeta en rapport, som ska vara föremål för samråd enligt artikel 12, som bedömer den successiva fortskridande samordningen och harmoniseringen av dessa mekanismer och överenskommelser, inklusive förslag. Rapporten ska lämnas in till deras respektive tillsynsmyndigheter för bedömning. Förslagen i rapporten ska förhindra att dessa mekanismer och överenskommelser snedvrider marknaden.

4. Varje systemansvarig för överföringssystem ska avstå från ensidiga och ej samordnade omdirigerings- och motköpsåtgärder med gränsöverskridande betydelse. Varje systemansvarig för överföringssystem ska samordna användningen av resurser för omdirigering och motköp, med hänsyn tagen till deras inverkan på driftsäkerhet och ekonomisk effektivitet.
5. De berörda produktionsenheterna och lasterna ska tillhandahålla priserna för omdirigering och motköp till systemansvariga för överföringssystem innan dessa resurser tas i anspråk för omdirigering och motköp.

Prissättning av omdirigering och motköp ska baseras på

- a) priser på de relevanta elmarknaderna för den relevanta tidsramen, eller
 - b) kostnaden för resurser i form av omdirigering och motköp, beräknade på ett öppet sätt och på grundval av uppkomna kostnader.
6. Produktionsenheter och laster ska i förväg lämna all nödvändig information för att beräkna kostnaden för omdirigering och motköp till de berörda systemansvariga för överföringssystemen. Denna information ska delas mellan de berörda systemansvariga för överföringssystemen enbart för omdirigerings- och motköpsändamål (artikel 35).

Förslaget till villkor eller metoder ska innehålla ett förslag till tidsplan för deras genomförande och en beskrivning av deras förväntade effekt på målen för denna förordning. Förslag till villkor eller metoder som är föremål för godkännande av flera eller samtliga tillsynsmyndigheter ska lämnas till byrån samtidigt som de lämnas till tillsynsmyndigheterna. På begäran av behöriga tillsynsmyndigheter ska

byrån inom tre månader avge ett yttrande om förslagen till villkor eller metoder (artikel 9.9).

Av artikel 3 framgår att de övergripande målen för förordning (EU) 2015/1222 är följande.

- a) främja ändamålsenlig konkurrens inom elproduktion, elhandel, och elförsörjning,
- b) säkerställa optimal användning av infrastruktur för överföring,
- c) säkerställa driftsäkerhet,
- d) optimera beräkning och tilldelning av kapacitet mellan elområden,
- e) säkerställa rättvis och icke-diskriminerande behandling av systemansvariga för överföringssystem, nominerade elmarknadsoperatörer, byrån, tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer,
- f) säkerställa och förbättra öppen och tillförlitlig information,
- g) bidra till en effektiv och långsiktig drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen,
- h) ta hänsyn till behovet av en rättvis och välordnad marknad och en rättvis och välordnad prisbildning,
- i) skapa en spelplan med lika villkor för nominerade elmarknadsoperatörer,
- j) tillhandahålla en icke-diskriminerande tillgång till kapacitet mellan elområden

(artikel 3).

Om godkännandet av villkor eller metoder kräver ett beslut av mer än en tillsynsmyndighet ska de behöriga tillsynsmyndigheterna samråda, samordna och driva ett nära samarbete med varandra för att nå en överenskommelse. I tillämpliga fall ska de behöriga tillsynsmyndigheterna ta hänsyn till byråns yttrande. Tillsynsmyndigheter ska fatta beslut om de inlämnade villkoren eller

metoderna i enlighet med punkterna 6–8 inom sex månader efter det att tillsynsmyndigheten tagit emot villkoren eller metoderna eller, i förekommande fall, efter det att den sista berörda tillsynsmyndigheten tagit emot villkoren eller metoderna (artikel 9.10).

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

När en av följande rättsakter innehåller bestämmelser om utarbetande av förslag till villkor eller metoder för genomförandet av nätföreskrifter och riktlinjer som kräver godkännande från alla tillsynsmyndigheter i den berörda regionen, ska dessa tillsynsmyndigheter enhälligt komma överens om de gemensamma villkor eller metoder som ska godkännas av var och en av dessa tillsynsmyndigheter:

- a) en unionslagstiftningsakt som antagits enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet,
- b) nätföreskrifter och riktlinjer som antagits före den 4 juli 2019, och senare översyner av dessa nätföreskrifter och riktlinjer, eller
- c) nätföreskrifter och riktlinjer som antagits som genomförandeakter i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011.

De förslag som avses i första stycket ska anmälas till Acer inom en vecka efter det att de lämnats in till tillsynsmyndigheterna. Tillsynsmyndigheterna får hänskjuta förslagen till Acer för godkännande enligt artikel 6.10 b andra stycket, och ska göra detta enligt artikel 6.10 a andra stycket om ett enhälligt beslut som avses i första stycket saknas.

Direktören eller tillsynsnämnden får, på eget initiativ eller på förslag av en eller flera av nämndens ledamöter, begära att tillsynsmyndigheterna i den berörda regionen hänskjuter förslaget till Acer för godkännande. En sådan begäran ska begränsas till fall i vilka det regionalt överenskomna förslaget skulle få en påtaglig inverkan på den inre marknaden för energi eller på försörjningstryggheten utanför regionen (artikel 5.3).

Innan de villkor eller metoder som avses i punkterna 2 och 3 godkänns ska tillsynsmyndigheterna eller Acer, när den har behörighet, se över dem där så behövs, efter att ha hört Entso för el, Entso för gas eller EU-enheten för systemansvariga för distributionssystem, för att säkerställa att de är förenliga

med nätföreskriftens eller riktlinjens syfte och bidrar till marknadsintegrering, icke-diskriminering, effektiv konkurrens och en välfungerande marknad. Acer ska fatta beslut om godkännande inom den period som fastställs i de relevanta nätföreskrifterna och riktlinjerna. Perioden ska börja dagen efter den dag då förslaget hänsköts till Acer (artikel 5.6).

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen (12 kap. 1 b §).

Ei:s motivering till beslutet

De formella kraven på ansökan och beslutsprocessen

Ei har samordnat detta beslut med övriga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Hansa. De formella kraven på beslutsprocessen är därmed uppfyllda.

Prövning i sak

De föreslagna ändringarna förtydligar att metoden avseende KF CGS är förenlig med kravet på tillgängliggörandet av 70 procent sammanlänkningskapacitet i artikel 16.8 av förordning (EU) 2019/943. Dessutom säkerställs en högre nivå av transparens gentemot tillsynsmyndigheterna för de kostnader som de systemansvariga kan komma att fördela enligt metoden. Slutligen innebär det ändrade metodförslaget att sammanlänkningen Nederländerna – Danmark 1 omfattas av metoden.

Ei anser att de föreslagna ändringarna och de ändringar som tillsynsmyndigheterna i övrigt enats om uppfyller de krav som ställs på metoder för att samordna omdirigering och mothandel inom kapacitetsberäkningsregioner i förordningen (EU) 2015/1222. Förslaget till ändring av metoden kan därför godkännas.

Beslutet i detta ärende förutsätter för sin giltighet att samtliga tillsynsmyndigheter inom kapacitetsberäkningsregion Hansa fattar nationella beslut med samma innebörd.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga 4.

Detta beslut har fattats av avdelningschefen Caroline Törnqvist. Vid den slutliga handläggningen deltog även enhetschefen Kaj Forsberg samt analytikern Alwan Mahmoud, föredragande.

Caroline Törnqvist

Alwan Mahmoud

Bilagor

- 1 Ändringar av metod för samordnad omdirigering och motköp för kapacitetsberäkningsregion Hansa.
- 2 Konsoliderad version av förslag till ändring av metod för samordnad omdirigering och motköp.
- 3 Svenska kraftnäts förslag till ändring av metod för samordnad omdirigering och motköp den 18 februari 2021.
- 4 Så här gör du för att överklaga beslutet.

Skickas till

Affärsverket svenska kraftnät
ACER – Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (för kännedom)